

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS :
O-vár. Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
Ara évnegyedre 3 ft. o. d. Hirdetési ár: négyhasábas sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 kr. o. d. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL :
Kőseputosa, STEIN J. könyvkereskedése.

A tót congressus.

Ha az emberiség csak huszonnégy óráig tudna egyet érteni, vége volna minden nyomtatásnak. Régi, de tán soha el nem érhető igazmondás. Azonban az, hogy Magyarország nemzetei, míg alkotmányunk megmentve nem lesz, egyetértésnek — nem tartozik a politikai álmok közé.

Divide et vinces, divide et impera. Ez volt elejétől az axioma, mely által az absolutismus a népeket és nemzeteket közös rabigában tartá.

Boldog a szabad, szabad a bátor. Ez volna antidotuma a népek részéről ezen absolut politikának. De fájdalom ezt nálunk alkalmazni nem lehet. Nem, mert a nemzetiségek egymás ellenében bizalmatlanok, s míg bizodalatlanok, egymás törekvéseit megsemmisítik.

A magyarnak uralkodásvágyat vetnek szemére, pedig a magyar a más nemzetiségek kifejtett része iránt folyvást azon lovagiassággal volt, mint Don Sylva, mikor egy Ernáninak mondja: nálam a vendég az ur. A magyar szereti a hatalmat, mert nem szereti a szolgaságot. S mert a társnemzeteket nem hiszi elég erősnek megtartani a szabadságot; maga akarja mellét érette a golyónak elől kiteni.

A magyar annyit csalódott, hogy lelke többet alig bír. A magyar hazaszeretete példabeszéd, s ezt várja másoktól is. A magyar megszokta költőiből szempontból tekinteni hivatását, s gyűlöl minden önzést, mely a közügyön építi egyesek boldogságát. Meg van győződve, hogyha elbukik, egy társnemzet se lesz képes a közös hazát bukásától fölemelni.

Hogy ebben nemzetünknek sok igaza van, hála az egeknek, a társnemzetek be kezdik látni. Negyvennyolczban meg lőn törvé a magyar, s maga után rántotta mindeniket. A magyar bukása egy cser bukása volt, mely egész környezetét összerántotta.

Vajjon eljön-e az a végzetes huszonnégy óra? s mikor jön el? Az a végzet nagy titka. Pedig az emberiségnek oly égető szüksége volna, hogy bár huszonnégy percze belássa: mily nyomorulttá lett a társadalom, mert a bizalom felbomlott; mivé lett az államrendszer, mert az egyesek érdeke többé nem számít; mivé lett Európa, mivé az emberiség, hol az 1000 millió emberből alig van egy millió, melyről el ne lehetne mondani: sic vos non vobis mellificatis apes; s tán még azt is: sic vos non vobis fertis aratra boves. Ha mondom az emberiségnek eljött ideje, hogy belássa, miszerint az emberiség nagyobb része eredeti céljától mi messze sodortott: mennyivel szükségesebb volna Magyarország társnemzeteinek egyetérteni, hogy belátnák, mikép a magyar alkotmány palladiuma egyedül áll, mely a közös hazát a beolvasztástól megmengetheti.

Ily gondolatok futottak át lelkünkön a Felső-Magyarhonban tartott tót congressusról tudósítás olvasására, s hogy nem alaptalanul, olvasóinkkal szintén megosztjuk az örömet, hogy azt egész terjedelemben olvashassa, mi következik:

Thuróc, junius 7-én 1861. — Junius 6-án már 8 órák reggel megindult a 2000—3000-nyi néptömeg a szentmártoni kath. egyháza, s ismét az isteni tisztelet bevégzése után, az ottani ág. evang. templomba. Elhangzott az ima és ének, ki a templom előtti tere a hársfák alá mentünk, s itt a gyülekezet egy része Franciscit a „Budinske Wedomosti” szerkesztőjét elnöknek választotta. A másik rész s maga Franciscit ur is mást inkább óhajtott volna az elnöki széken látni, de megnyugodott. A székfoglaló beszéd után nevezetett 6 jegyző, s megkezdődött a tanácskozás. Kiválság jól szónokoltak Daxner, Nemessány, Palárik és Doknany urak.

A hangulat igen jó vala, s már az első nap, ámbár e tárgy ez nap tulajdonképeni tanácskozás s szavazás alá nem is esett, oda nyilatkozott, hogy a gyűlekezet csak és egyedül a magyar országgyűléssel akar érintkezésbe lépni.

A vita leginkább a körül forgott, kéresek-e egy külön tót kerület vagy nem s a kimenetel igen kétes és ingadozó vala.

Miután azonban némelyek által a kik e kérelmet pártolták, kijelentették, mikép ők magok is hiszik, hogy e kívánságnak az országgyűlés helyét nem fog adhatni, s hogy e megtagadás honfiai érzelmeikben mit sem fog változtatni, de a kívánságot mégis pártolniok kell, mert ez a tót nemzetiség érdekében áll, szó többséggel elhatározott, hogy ezen pont egy kinevezett bizottmány

által mérsékelten formuláztassék, s hogy e bizottmány Daxner javaslata nyomán a többi pontokat is állapítsa meg s a holnap ülésnek terjessze elő.

Másnap jun. 7-én a megállapított javaslat némely módosításokkal elfogadtatott, s a kérdéses terület következő megnevezést kapott: „Hornyo Uhorske Slowenske Okolya” (Felső magyarországi tótkerület.) Ezen javaslat főbb tételei a következők: A magyar, mint diplomatikai nyelvnek előismerése. A felső-magyarországi tótkerületben a tótnyelvnek kizárólagos használata. Az ország közöltségein való felállítás egy tótkademiának, és egy tótliteratúr tanszéknek a pesti egyetemnél. Az országterületi épségének szigorú megtartása, s a nemzetiségek kölcsönös correalitása s solidaritása. Ezen javaslat elfogadása után majdnem egyhangulag határozott, hogy ezen javaslat memorandum alakjában, egy számos tagu küldöttség által a népképviselőház elnökének átnyújtassék.

A küldöttség vezetője Révay Simon báró turóczmegyei főispán ő méltósága, ki úgy mint Szentiványi Márton lipótmegyei főispán, és Justh József volt barsmegyei főispán s mostani szentmártoni népképviselő ő méltóságai számos éljenzésekben részesültek.

Megéljenzettek különösen a magyar nemzetiség s a magyar nemzet is.

A küldöttség tagjai között Dr. Hurban is van, ki szónoklataiban különösen kiemelte, hogy a nemzetiségi kérdés szerencsés megoldása után nem hogy a tótsági kifelé, de hogy Morva- és Csehország Magyarország felé fognak gravitálni, hogy ő szerencsésnek érzi magát Pestre mehetni, és hogy oda fog menni s nemzetiségi sorsát az országgyűlés kezeibe egész bizalommal letenni, ha tudná is hogy mindjárt felakasztják. Különös derültséget okozott Hurban urnak azon előismerése, hogy a papi politika mit sem ér.

Igy ütött ki — a „Pesti Napló” szerint — a gyűlés, melyet a reactio Magyarhon egyetértése phalanxa megbontására gondolt ki.

A magyarhoni tótok az erélyi román atyafiakkal a magyararral szemben körül-belül egy történeti jogtérén állnak. Congressusok szintén azon forrásból vette kezdetét, mely a románok congressusát forcirozza. Ime lefolyt, a reactio itt sem érte el ármányos célját. Magyarhon népei közt a szerb, horvát és tót testületileg nyilatkozott, s mindenik egyetért egyben, — hogy azon politikai viharban, melynél nagyobb Európát a népvándorlás óta alig fenyegeti, egyedül a magyar — nem octroyált s így kény és kedv szerint vissza nem huzogatható — alkotmány az, mely Magyarország testvér népeit kívánt révpart-ra vezetendi.

Kövári L.

Országgyűlési tárgyalások és hírek.

A képviselőház junius 6-ki 38-dik ülése. Ghyecz Kálmán elnök gyöngyölkedése miatt meg nem jelenhetvén, az ülés B. Podmaniczky Frigyes alelnök előállításával nyitott meg. A tegnapi ülésről szóló jegyzőkönyv felolvasatván, — miután Bónis Sámuel indítványára beleszóvetett az is, hogy 13 képviselő nem volt jelen, 1 pedig nem szavazott, — hitelesítették.

Az elnök alelnök jelentést tesz a háznak 1-ször arról, hogy Sztelbó József képviselő állásáról leköszönt, — miután lelkesíti kötelességei őt haza szólítják; 2-szor pedig arról, hogy Hevesmegye is panaszt emel az adó erőszakos behajtása ellen, mely ott szintén megkezdett. Bácsmegye elnökileg fel fog hivatalni, hogy a petrovázi kerületben új képviselő választását rendelje el. Azután napirendre tért át a ház. A jegyző választására történt szavazás bevégzése után, fölolvastatt a ház junius-havi költségvetése s a ház által egyhangulag elfogadtatott, az elnök indítványára a bizottmány egyszersmint a julius-havi költségvetés előleges elkészítésével is megbízott.

A ház ezután a hátralévő verificatiókra tért át. Batthyány Zsigmond gr., Bika Simon és Simonyi Ernő képviselők az állandó bizottmány által igazolandóknak véleményeztetvén, a ház által igazoltaknak jelentettek ki. Bánffy Elek báró zilab-krasznai képviselő megválasztása ügyében vizsgálat elrendelését javasolták. Décei László és Bagosi Sándor fölvilágosítása után azonban Bánffy szavazás által igazolt képviselőnek nyilvánították.

Károlyi János Nógrádmegyei főleki kerületének képviselője ellen elrendelt vizsgálat Ragátyi Miksa által bevezetvén ennek jelentése nyomán említett képviselő igazoltatik.

Friderczki Timót nyitrai kerületi galgóczi és Popovics János temesmegyei radnai képviselők megválasztása ellen több rendbeli panasz érkezvén a bizottmány vizsgálat elrendelését véleményezi, de többek felszólalása folytán mindkettő igazoltatik.

A képv.-ház junius 7-diki 39-dik ülése. Elnök: Ghyecz Kálmán, a jegyzőkönyvet vezető Tanárki Gedeon, a szólokát Csengeri Imre jegyzi fel.

A tegnapi ülésről szóló jegyzőkönyv fölolvastatván, hitelesítették.

Azután az elnök jelenti: 1-ször, hogy Csanádmegye gr. Széchenyi István érdemeit a háza körül — az alkotandó

törvényezikkek elsőjébe igttatni kéri; s 2-szor, hogy a tegnapi jegyzőválasztás eredménytelen maradt, a mennyiben 202 szavazat közül Banó József 101-et, Tóth Vilmos 90-et kapott, a többi 11 pedig más képviselő uakra esett. Ekkép hiányozván itt az általános többség, holnap a ház a két legtöbb szavazatot nyert képviselőre fog szavazni.

Következett a napirend, vagyis a felirati tervjavaslat cikkenkénti tárgyalása.

Nyári egy módosítványt nyújtott be, mely ki fog nyomatni.

Tanárki Gedeon a napirenden lévő javaslat felolvasásához fog: „Felséges császár és király!”

Bónis Sámuel a király szót kihagyatni kívánja, nehogy a fejedelmet már magyar királynak elismerni láttassunk.

Cserki: Sire, Fenség czimet indítványoz.

Lónyai László: Felséges ur megszólítást kíván.

Utána többen vele, mások Bónissal tartanak.

Klauzál Gábor: úgy találja, hogy a király megszólítás elmaradhat, de a császár szót sem kell használni, nehogy a hatalom emberei irtótyeg találganak egykor Magyarországra is kiterjeszteni e czimet; legyen: Felséges ur.

Perczel ezt kívánja: Fenséges ur.

Nyári Pál: Akár Felséges császár, akár Felséges ur megszólítást nyerjen többséget, a ház határozatilag mondja ki a jegyzőkönyvben, hogy azon czim csak annyit tesz, mint tényleges hatalom.

Hosszas viták után az elnök fölteszi e kérdéseket:

1. Keljenek fel, kik meghagyatni kívánják az eredeti indítványban foglalt megszólítást: Felséges császár és király.

Valamennyi tag tilve marad.

2. Keljenek fel, a kik a Felséges császár megszólítást kívánják.

Csaknem a tagok fele felállván, az elnök azokat szólítja fel felállásra, kik ellene vannak. Ekkor a tagok meg lehetős többsége feláll.

3. Felséges ur legyen-e a megszólítás, vagy ne? A többség felállván, ez mondatik ki határozatul.

Azután Nyári Pál óvási indítványára egyetlenegy ellenmondás nélkül határozatul kimondatik.

Deák Ferencz nagy hazánkfia, gyöngyölkedése miatt az ülésben nem volt jelen.

Olvastatik a felirási javaslat első pontja:

Bobory Károlynak a javaslat ellen nincs más kifogása, mint hogy az nem tünteti föl eléggé a lefolyt 12 év szenvedéseit. Kívánja különösen és határozottan kijelenteni, hogy a 48-diki harc a jogos önvédelem harca volt. Várady Gábor hasonlót kíván. Kubinyi Ferencz e helyett: „ősi alkotmányunk eltöröltetett” ezt kívánja tétetni: „fölfüggesztetett”; mert tagadja, hogy ő felségének jogában lett volna azt eltörölni.

Szilágyi Virgil egy módosítványt olvas föl, melyből az ősi szócéska kimarad, mert szerinte, ha mi „ősi alkotmányt” emlegetünk, valaki még azt hinné, hogy mi a 48 etőtűket akarjuk.

Vajay és Fráter megezáfolják Szilágyit, alkotmányunk nem 48-ki, de 1000 éves.

A tárgyhöz még többen szólottak, a többség azonban az eredeti szerkezet mellett nyilatkozván, a módosítványok félrevetettek.

A második pontnál Bónis, Halász Boldizsár s többen „a birodalom népeit” helyett csak „népeit” akarnak használtatni. A tárgy szavazására bocsátatván az eredeti szerkezet szavazattöbbséget nyert.

Olvastatt a javaslat 3-dik pontja, mely hasonlóképp meghagyatott eredeti szerkezetében s Tizza László módosítványa elesett.

A negyedik pont érdekes vitára adott alkalmat. Nevezetesen Maróthy Gy. „a magyar nemzet képviselői” helyett „a magyarországi nemzetek képviselői” kitéltet ajánlja. Vajay így akarja: a magyar nemzet egy részének képviselői.

Pópa György, Buttyán Adolf s mások ezen kitéltet ajánlják: „Magyarország népképviselői.”

Ivánka Imre, Vertán Endre, Ignatovics, Ragályi Miksa megmagyarázzák, hogy a „magyar nemzet” alatt Magyarország összes lakosainak kompakt tömege értetik, különben Magyarországot sem irhatnánk. Szavazásra kerülvén a dolog a többség az eredeti szerkezet mellett nyilatkozott.

Lukinich ezen kifejezést: „mert azokra fátolt vetünk” kihagyatni óhajta. Többen pártolák s új módosítványokat ajánlottak, de azok a szerkezettel együtt mind elvetettek. Végre Kazinczy Gábor a szerkezetet így kívánja módosítani: „mert azokra ezutal fátolt vetünk.” Kazinczy módosítványa sem volt kielégítő s hosszabb vita tárgyává lőn, míg végre elnök a módosítványt szavazás alá akará bocsátani, de a ház tagjainak egy része me a vita alatt eltávozáván, s határozat hozatalára a kellő szám hiányozván az ülés föl-osztatott.

A képviselőház junius 8-ki 40-dik ülése. A tennapi ülésről szóló jegyzőkönyv felolvasatván s hitelesítvén, elnök jelenti a háznak, hogy Marosszék egy küldöttsége jelent meg nála, mely kérvényt akar a háznak benyújtani; azonban ő, az elnök, tudokra adta, hogy kérvényeket ily módon a ház, szabályai értelmében, el nem fogadhat.

Simonyi ioditványozza, hogy miután ily küldöttség elfogadását a ház szabályai tiltják, tehát választmány küldésék ki, mely az elnök lakásán a kérvényt azon küldöttség-

től átvegye. E választmány tagjainak az elnök a ház két al-
elnökét s jegyzőit ajánlja, ezek tehát délután az említett
ezéltől az elnök lakásán meg fognak jelenni.

Következett a jegyzőkönyv felvétel. A képviselők felhivat-
tak, Bánó József vagy Tóth Vilmosra szavazni, mint a kik
multkor legtöbb szavazatot kaptak. A voksok ma délután
az elnök s a jegyzők által fogtak összezártatni, s az
eredmény a házzal a jövő ülés alkalmával tudatni.

Azután a felirati tervjavaslat cikkenkénti tárgyalására
térve a ház, e kitél: „mert azokra fátolt vetünk” —
szavazattöbbséggel, Kazinczy indítványára így módosított:
„mikre ezuttal fátolt boritunk.”

— A felirati javaslat 5. 6. és 7. pontjai változatlanul
elfogadtak.

A 8. pont szerkezete élénk vita tárgya lön. Nevezete-
sen Károlyi Ede gr. ezen kitételeket: „nem magyar szem-
pontból, nem magyar érdekek szerint” így kívánja mó-
dosítani: „nem hazai szempontból, nem hazai érdekek.”

Buttyán Vazul, Manin, Vlád, Popá, Babes, Pasku és
Pap János egy benyújtott módosítványban a „nemzet” szó
helyett mindenütt „ország” kifejezést akarnak alkalmaztatni.

Kalauz Pál kéri a módosítvány benyújtóit, hogy állja-
nak el attól, ha minden pontnál a nemzetiségek kérdése
fordul elő, úgy még e szót „magyar” sem lehet kimondani.

Vlád Alajos nagyon jól tudja a különbségeket a poli-
tikai és geográfiai nemzetiségek között, de a tényleg e te-
remben történt felszólalások után, kénytelen ragaszkodni a
módosítványhoz. Biztosítja a házat, hogy ők a magyar nem-
zet iránt követeléseikben lehetőleg kíméletesek lesznek, de
vannak küldöik iránt is kötelességeik, melyeket felelnök
nem szabad.

Eötvös József báró felettebb károsnak tartja, ha oly
nagyfontosságú tárgyak, mint a nemzetiségi kérdés, vélet-
len tárgyalás alá jönek; kijelenti, hogy a nemzetiségek
ügyében rövid időn indítványt fog tenni, kéri a házat, tar-
tozkodjék addig ezen fontos ügy tárgyalásától.

Klauzál Gábor: tegnap már határozottan kimondott,
hogy minő értelemben veszi a ház e kifejezést „magyar
nemzet.” Ne legyenek a tisztelt képviselők oly aggodók
minden szócsoka iránt.

Ivánka Imre válaszólag Vlád képviselőnek kéri őt,
hogy máskor, ha nyilatkozatokra hivatkozik, nevezze meg
az illető nyilatkozót.

A többi módosítások is, melyek a „diploma” szó kiha-
gyására, „katonaállítást” helyett „hadügy” alkalmazására stb.
vonatkoztak, elejtetvén, ez eredeti szerkezet szavazattöbbsé-
ggel elfogadtak.

A 9. 10. 11. 12. 13. 14 és 15-dik pontok változatla-
nul maradtak.

A 16-dik pontra nézve Tisza Kálmán nem változtatást
ugyan, hanem bővítést kívánt, nevezetesen e sorokat ohajja
tétetni:

„S mely törvények legsarkalatosbjai semmi egyebet
nem tartalmaznak, mint a kormányzatnak a kor igényeihez
alkalmazását. Nem új jogokat szerzett általuk a nemzet,
csak tisztább, korszerűbben állította össze azokat, melyek-
kel már régebben bírt.”

Jól tudjuk azt mindnyájan, — mond Tisza, — hogy
ellenünk azzal ügyekeznek bennünket leginkább megdönteni,
hogy törvényeink 1848-ban rögtönöztek s forradalmi idő-
szakban jöttek létre. Azt akarja ő tehát kinyilatkoztatni,
hogy az nem áll, sőt ellenkezőleg a 48-ki törvények csak
kifolyásai régi törvényeinknek.

Hosszasb viva után abban lön megállapodás, hogy Ti-
sza indítványát elvileg elfogadtatván, annak szerkesztése
Nyáry indítványára szavazat után egy három tagú bizott-
mányra bízassék, melynek Deák s a módosító szintén tagjai
legyenek.

A ház ezután a háromtagú bizottmányra szavazott.

— A képviselőház 41-ik ülése június 10-én.
A tegnapi ülés jegyzőkönyve hitelesítettik. A hitelesítés
után elnök jelentést tesz az időközben érkezett iratokról,
ezek pedig:

Marosszéki állandó bizottmányának felirata, melyet az
elnök a ház által tegnapi ülésen kinevezett küldöttség élén,
a nevezett szék küldöttségétől átvett s melyben az kijelentvén,
hogy az erdélyi hatóságok képviselői nélkül az országgyű-
lés illetékesnek el nem ismerhető, kéri a házat, hogy a ki-
egészítés iránt szükséges lépéseket megtegye.

Háromszék, Abauj- és Szathmármegyék állandó bizott-
mányai Teleki László gróf gyászos halála feletti fáj-
dalmukat, feliratban közlik a házzal.

Liptómege Széchenyi István érdemeinek be-
czikkelyezése véget.

Nagy-Bánya város azon jegyzőkönyvének kivonatát
natát küldi meg, melyben Deák Ferencznek, nagy-
szerű indítványáért bizalmat szavaz.

Vas- és Abaujmegyék és Komárom sz. k. város ható-
sági a törvénytelen adónak erőszakos behajtása ellen pa-
naszkodnak.

N-Szombat városa a dunán-inneni kir. ítélő táblát to-
vábbra is kebelében hagyatni kéri.

Joannovics Constantin megbízó levele.

Domabidi Ferencz, választási kihágások megvizsgálá-
sára kiküldött képviselő, betegsége miatt magát ez alól föl-
mentetni kéri. Décei László által helyettesítettik.

A jegyzői állomásra történt szavazat Bánó József
részére 124, Tóth Vilmos részére 114 szavazatot eredmé-
nyezvén, az előbbi, jegyzői helyének elfoglalására fel-
szólítottak.

A feliratos szerkesztő bizottmányba, Szalay László
156, Eötvös József 144 és Tisza Kálmán 89 szóval meg-
választattak.

Végre felszólítja az elnök a kérvényi bizottmányt, hogy
mivel már eddig néhány ülésre elég anyag van, megalakul-
ván, elnököt választana és üléseit megkezdené.

Ezek után a napirenden lévő tanácskozás folytatott.
A felirati javaslat 17., 18. és 19. cikk-ök szó nél-
kül elfogadtak. A 20-dik §. illetőleg tudatja elnök, hogy
az indítványozó Deák Ferencz maga is módosítványt akar
ahoz előterjeszteni, melynek felolvasását Eötvös József
báró eszközöndi.

A módosítvány, mely illetőleg a 20. §. pótlása s an-
nak folytatásának olvasandó, így hangzik:

„Sőt megtörténhetik a birodalomnak ilyképpen jog-
szerű felbomlása, a fejedelmi háznak teljes kihalása előtt
is; mert azon sanctio pragmatica, mely az örökös tartomá-
nyokra nézve megállapítottat s azok által elfogadtatott, azt
rendeli, hogy III. illetőleg VI. Károly és I. József ágai-
nak kihalásával, I. Leopold leányait s azoknak maradékait, ezek
után pedig a fejedelmi háznak minden egyéb ágait illesse
az örökösödés elsőszülöttség sorban. A magyar örökösödési
törvény — az 1723. II. t.-cikk — Károly és József ágai-
nak teljes kihalásával a trónörökösödést egyedül Leopold ma-
radékaira sorozta s azt a fejedelmi ház többi ágaira ki nem
terjeszté. Ha tehát III. Károlynak, I. Józsefnek és I. Leo-
poldnak minden maradékai teljesen kihálnának, Magyaror-
szág szabadon választandó királyság, az örökös tartományok
dedig, az általuk elfogadott pragmatica sanctio értelmében,
ugyan akkor a fejedelmi háznak, más valamely még fenn-
lévő ágát tartoznának uralkodójuknak elismerni. Ezen lénye-
ges különbség is figyelmet érdemlő bizonyossága annak, hogy
Magyarország és az örökös tartományok között realitól
nem kötetett.”

A szerkesztő ezen módosítás s illetőleg hozzáadással,
a ház által el is fogadtatott, nemkülönben annak 21., 22.
és 23. §§. is.

A 24-dik §-ra nézve Bobori Kálmán tett ugyan némi
észrevételt, de az általában semmi viszhangra nem találván,
a 24., 25. és 26. §§. is minden változtatás nélkül elfo-
gadttak.

A 27. §. illetőleg Ivánka Imre lépett fel módosítással,
a szűk értelmű „katonaállítást” a tágabb értelmű „hadügy”
szóval kívánván helyettesíteni.

Módosítvány egyhangulag elfogadtatott.

A 28. és 29. §§. változatlanul maradnak.

A 30. §-ra nézve Tisza László tett módosítványi aján-
latot, de ez sem lényeges nem lévén, sem el nem fogad-
tatván, az érintett §. is változatlanul megmaradt.

A most következő 31. §. erős vitára szolgáltatott okot.

E §-ban foglulván ugyanis először elő a nemzetiségek
nagyfontosságú kérdése.

Popovics Zsigmond azon nézetben lévén, hogy e
kérdés a feliratban igen felületesen érintetik, egy módosít-
vánnyal lép elő, melyben, nézete szerint, a nemzetiségek
kielejtésének kérdése lényegében ugyan nem, de alakjá-
ban határozottabb formába öntetik.

Branováczy István né: e szavakat kívánja Po-
povics módosítványához eszotlatni: „mélto tekintettel szerb
testvéreink kiváltságokon alapuló történelmi kivételes jogaira,
a mennyiben azok az ország integritásával összeegyeztet-
hetők.”

Ivánka Imre Eötvös bárónak tegnapi előtti megjeg-
zését, hogy e nagyfontosságú kérdés per tangentem tárgyalni
nem czél szerű, saját módosítványát is figyelembe vétetni
kérdi.

Faur János Popovics indítványát pártolja.

Eötvös József báró külön napot kér e fontos ké-
rdes tárgyalására kitézteni, s tegnapi előtti bejelentett indítvá-
nyát benyújtja (ki fog nyomatni).

Beniczky Lajos tót ajku hazánkfiak nevében, ha-
zafias contestatiót tesz. Példáját követik a bunyevácok ré-
széről Czorda Bódog, a magyar-oroszok részéről Dem-
jén István.

A Popovics-féle indítványt támogatják még Manin
Aurel, Popovics János és Missics János, különösen
azon szempontból, mert a reactio csakugyan működik, mit
a felvidéki szláv congressus s azon körülmény, hogy az er-
délyi román egyháznak, melyet a kormány eddig a legna-
gyobb nyomorban hagyott, most s bizonyosan nem könyö-
rületből, 25,000 forint évi segélyt ajándékozott, kétségbe-
vonhatlanul bizonyítanak.

Kazinczy Gábor talpraesett nyilatkozata és indítvá-
nya folytán végre szavazás alá kerülvén, a nyilvános több-
ség a szerkezetnek változatlanul hagyása mellett nyilat-
kozott.

Ilyefalva, június 6-án 1861. — Szabadsághőseink
diszkoszorujából egy virág ismét hiányzik, mintha irigynél
a végzet honunk szilárd jellemeit. Háromszéki ilyefalvi szü-
letés, de Hunyadmegyében Déván nőtt, s 1848 előtt ügy-
vépeskedett Gál Dániel nemes többé; kihalt a honért oly
forró dobogó hő kebel. Máj. 8-án rohanó tüdővészben egy
nehány napig tartó súlyos betegség után elhalt S.-Szt.-Györ-
gyön; végzetesen egyszerre történt halála a halhatatlan széki
gróf Teleki Lászlóval; egy ügyért szenvedtek, nyevők élni
fog a halás utókor szívében. A derék honfi halála előtt egy
nehány nappal választatott meg köz kiküldetés útján Három-
szék főügyészének. Ilyefalván temettetett el testvérei s roko-
nai közé, hol május 10-én temetésre a helybeli és szoms-
zéd falvak lakói nagy száman kívül jelen volt a Háromszék
tisztsége és a Rikán-beli honvédség-egylet sok tagja,
a sirnái rövid beszéd után, melyet a kór, elv és fogoly ba-
rátyja, jelenleg dulo Gyárfás Károly ur tartott, a ref. tem-
plomba mentünk, mely zsúfolásig megtelt, hol a helybeli lel-
készt T. Erdősi Mihály ur derék gyászbeszéde és a szoms-
zéd falvak énekezteték által honfiai érzésből rendezett harmo-
niája közt megtartott a végtisztelet.

A Háromszéken alakult honvédség-egylet elnöke
honvéd-czredes a lelkes Asserman Ferencz ur működése
folytán temetés alkalmával buzgó aláírások útján gyűlt 100
főt a szegény és gyám nélkül maradt árva számára, mely
segélyzet gyűlt továbbra is elintéztetett, az egylet által
meg is érdemli a honfól, melynek vértanúja volt, hogy sze-
gény családját pártolás alá vegye.

Ó legjobbjaink egyike vala, bárha diplomatai nagy
szakavatottsággal nem bírt is, mi ritkának adatik, honfiai
kötelességét tehetségéhez mérten híven betöltötte. 1848-ban
Hunyadmegyéből békült a széki földre, hol az armánnyal
minden oldalról körül vett s már csak nem ingadozó, ve-
zér nélküli népnek irányt s lelkesedést adott; nagyobb ré-
szint neki lehet közzönni a széki nemzeti becsület szü-
zön megőrzését. Továbbá képviselője volt Ilyefalva városá-
nak a kolozsvári 1848-ik egy pesti 49-ik országgyűlése-

ken. Annakutána kormánybiztos Beszterce vidékén, legyőze-
tés után 15 évi várfogságra íteltetett Józsefstadtbba, honnan
kegyelem útján a mult években megszabadult, elfogatása előtt
bujdosva tartotta fenn magát, s szerencséjére akkor került
elő, midőn Haynau dübe megszűnt, vagy felfüggesztetett;
mert különben ő is mint sokan bitófán véreik el. Ő mind
végig rendületlenül hiv marada hazájához, s a miért küzdött
csak ott fenn élvezheti az egekben. Béke poraira, mely annyi
harcot állott ki.

A minden korok erényeivel oly gazdag s fényes tör-
ténelmi emlékü széki gróf Teleki Lászlóért megtartották
helységünk mind három szentegyházában az isteni tiszteletet,
előre kitévve levén fekete lobogó a ref. torony ablakára,
hirdetendő a nemzet gyászát; ref. egyházunkban június 2-án,
mikor is számos hallgatóság jelenlétében a Hymnus és Szózat
énekése közben derék lelkesztünk T. Erdősi Mihály ur a nagy
férfihoz méltólag dolgozott, s eladott remek gyászbeszé-
dével nagy batást idézett elő; igen sokak szemébe gyász-
köny tilt.
Lukács Péter.

Brassó, június 6. — A „K. Közlöny” 77-dik szí-
mában Zajzoni (Rab István) álnév alatt cikkekben alólirt
lelkeszi testület ellen következők sértő mondat fordul elő:
„Most hatalmasan intriguál ellenünk (a brassói tanács) esz-
közli használna saját lelkeszeinket is, kik a szász urakkal
nagyobb brészt sógorágban vannak, és elég nyavalyások,
ferde és nemzetellenes tanokat hirdetni a szegény, tudatlan
népnek.”

Ez kemény vád! Magyar lelkeszi testületről kebele-
beli magyar mondja ezt! Ily alaptalan vádat testületün-
kön nem hagyhatunk. Mi a brassói tanács állítólagos intri-
guálásról mitsem hallottunk; általunk sem most, sem ez-
előtt sohasem intriguált; mert mi sokkal önállóbbak va-
gyunk, mintsem valaha bárki által is magunkat „eszközzül
használtassuk,” és oly „nyavalyás” köztünk sem a jelen,
sem a mult korban sohasem létezett, a ki „ferde és nem-
zetellenes tanokat hirdetett volna a szegény, tudatlan nép-
nek. Sógorságban is „szász urakkal” (tanácsbeliekkel) ép-
pen egy van köztünk; de ez is hű magyar nemzete irá-
nyában; az egy néhány köztünk létező szász nemzetbeli
nejeink pedig nemcsak magyar férjüket, hanem annak nem-
zetét is megkedvelték, nyelvüket jól beszélik, irodalmu-
kat pártolják és az intriguálásra legesekélyebb gyanú-
g sem létezik általuk. A házasság rózsáit pedig kölcsönös haj-
lam fizti ékes, boldogító koszorúvá, és kár annak szenté-
lyét alaptalan vádakra felhasználni, mikép Z. oly kevés
gyöngyöszéggel cselekvé.

Nem, mi oly „nyavalyások” nem vagyunk, hogy a
szegény, tudatlan népünknek ferde tanokat
hirdessünk. Mi a szentírás örökigazságai tanait hirdettük,
és az ily tanok még Zajzoni előtt sem lehetnek „ferdek.” De
e részben ne mi, hanem a tények beszéljenek, mert külön-
ben öndicséret vádjába eshetnénk.

Megyéink egyházi jövedelme csekély, mégis hallga-
tók buzgalma az újabb időben szép és költséges egyházi
épületeket emele. Apáca kényelmes paplakot, két osztályu
emeletes új iskolát két tanítói lakkal; Krizba nagyszerű és
merőben új templomot, tornyot, kényelmes új paplakot, a
templomban 16 változatú új orgonát; Ujfalu új iskolát, új
gazdasági épületeket, közel száz öre terjedő új kőfalke-
rítést az egyházi épületek körül; Bácsfalu nem rég mint ön-
állásra emelkedett megye templomot, tornyot, paplakot s je-
lenleg kőoszaltú iskolának építése körül működik; Törökös
telket vásárolt s két osztályu új iskolát épített; Csernátfalva
használóg telket vásárolt s két osztályu iskolát alapított;
Hosszafalu három osztályu iskolát emelt; Tatrag és Pür-
kerez két-két osztályu új iskolával bir; Zajzon pedig, Zaj-
zoninak (Rab István) születési helye, nem rég emelkedett
anyamegyévé, és a kis megye épített templomot, tornyot,
iskolát és szép, kényelmes új pap- és tanítói lakot.

A tanítók száma 48-ig 10 vala, de jelenleg 18-an mű-
ködnek népiskoláinkban. Egyházi magtárt indítványoztunk
és jelenleg több megyénkben létezik és sikeresen működik.
Erkölségség, vallásosság, istentisztelet iránti buzgalom lako-
zik hallgatóink szívében. E tények „ferde tanok” eredmé-
nye nem lehetnek. De Z. „nemzetellenes tanokkal” is vá-
dol. E részben is ne mi, hanem tények czáfolják meg őt.
„Nemzet ellenes tanok” mellett a nemzet elfogy; a mi né-
pünk nem fogott, sőt mindig szaporodott; köztünk arra
nincs példa, mikép, fájdalom! Magyar- és Erdélyhonban
elég van, hogy magyar megyék nemzetiségüket elhagyták;
sőt éppen ellenkező példát mutathatunk fel; Ujfalu (Neu-
dorf) mint szász nemzeti megye létezett 1788-ig, azóta me-
rőben megmagyarosodott.

Lelekseink a régi és újabb korban a magyar irodal-
mi pályán is működtek, több magyar nyelven nyomott munká-
t megemlíthetünk; a Brassóban kiadott legelső magyar
lap „az erdélyi hírlap” körünkben indult; mi indítványoz-
tuk a legelső magyar papi egyeletet és magyar könyvtár ál-
lítását ezelőtt negyedszázaddal.

Nemzeti érzettünket tanúsítja a barezai magyar népta-
nitó-egylet alapítása; ezzel kapcsolatban létesített magyar
dalárdát is; népolvasó társaságok és népkönyvtárak is több
megyénkben megpendítették a részint virágoznak.

De Z. úgy látszik a reactio eszközeinek tart minket.
No már, ha azt valljuk, (miről pedig nem gondoltuk soha,
hogy nemzetünk előtt vallomást kellene tennünk), hogy a
48 előtti urbéri viszonyt népünkre vissza nem kívánjuk,
sem az akkori egyházi és lelkesi jogtalan állapotunkat, de
a 48 utáni 12 évet sem fogjuk soha visszaohajtani,
sőt haladás emberei voltunk, vagyunk és leszünk, e vád is
hiszünk, el lesz hárítva mirolunk.

Különben mi lelkesek vagyunk, és nem a mi hivatá-
sunk a világi ügyekbe való tolokodás; mi esendesen mű-
ködünk a vallás, erkölcs és nemzet szent ügye mellett, és
szerény munkánkra Isten adja az áldást.

Ezen nyilatkozattal tartozánk forrón szeretett nem-
zetünk irányában; de nem mint „nyavalyás”, hanem mint
igen is ép és egészséges érzelt nemzeti lelkesek; mint
oly evangéliumi hitszónokok, a kik az általunk tisztelt
szász és román nemzet együttműködését tiszta szívünkkel

óhajtjuk azon örökkévaló igazságok irányában, melyek nem egy nemzetnek, hanem az összes emberiségnek elidegeníthetetlen tulajdonai.

Ezeknél fogva Zajzoninak testületünk iránti állításait mint alaptalan vádat és rágalmat merőben visszautasítjuk. A barczai ág. hitv. ev. magyar lelkész testület megbízásából, Göpe János ufjalusi ág. hitv. lelkész. Hornyánsky Gyula brassai ág. h. lelkész.

Gazdasági - egyesület. Választmányi ülés június 3-án 1861. b. Huszár Sándor alelnök elnöksége alatt.

Az egyesület kertjéből az eladó oltványok elfogyván, a kertnek ujjonnan beállítása végett folyamatban levő munkátét megtekintésére kinevezett küldöttség jelenti, hogy az idei rendkívüli szárazság a munkát annyira megnehezíté, hogy a beállítás sokkal több erőt és költséget vett igénybe mint a mennyire kedvező időjárás mellett számítani lehetett; a meglevő tetemes készletből még a vadonczok nincsenek mind elültetve; minélfogva a már ugy is bevégzéshez közeledő munka folytatására megkívánatos költség megadását az egyesület érdekében fekvő dolognak tartja. A választmánynek e nézet ellen nem lévén kifogása, a kert megtekintésére, főleg a kertészeti ügy szeretete és érdekeltég ébresztése tekintetéből a jelen alkalommal nagyobb számra emelt küldöttséget továbbra is felkéri.

Az egyesületnek Angliából hozott százaz malma ujabani megpróbálását a választmány elhatározza, és az erre megkívánatos előkészületek és költség megtételére helybeli gépész Rajka Péter urat megkéri és felhatalmazza.

B. Hunyadi birtokos t. Horváth Zsigmond ur jelenti, hogy t. Gyarmathi Miklós ur az általa felállított váltó-ekével számos vidéki vendég jelenlétében Incselen próbaszántást tévén, az eredmény a jelenlevőket kedvesen lepte meg, ugyanis a két szántó vassal ellátott eke megfordítása könnyű és gyors; a barázda felvágás és fordítás tökéletes, s az igazon marba vonásából ítélve az eke nem jár nagy erővel; alakja csinos, kiállításra olcsó 16 ft. a mely tulajdonánál fogva az egylet figyelmébe ajánlja. A tudósítás közönnel fogadtatik és a választmány, mint a mely a gazdaság terén mutatkozó minden előhaladási jelt figyelemmel kísér és örömmel fogad, egy házában annyira szükséges jó szerkezettől váltó-eké előállításának különösen örönd, s így mihelyt az említett új találmány czéljaitól felül maga meggyőződik, annak megismertetését el nem mulasztja, minélfogva Gyarmathi Miklós tagtársunkat felszólítja, hogy ekéjéből egy példányt az egyesülethez beküldeni sziveskedjék.

A martiusi közgyűlés az egylet nyári közgyűlésének s később az igazgató választmány egy lehető állat kiállítás megtartásának idejét a kolozsvári löverseny idejéhez kötvén, egyik tagtársunk tudatja, hogy a lovar-egylet a löverseny és lö-díjazás idejének szeptember végére való áttételét végett felsőbb helyre folyamodván, közelebb, a f. k. kormányzékhoz a folyamodásra adott válasz és kért engedély, egybekötve a nemes lovakra szorított második lö vásár tartatása engedélyével, megérkezett. Közé tétele határozatlik.

Az egyesület egy más tagja jelenti, hogy Konstanziánál fogva az egyik menekült derék honfitársunk Velies Károly ur, Fud basa svölőkertjéből egyletünk számára három féle u. m. fejt, fekete, csasz és sriai muskotály szőlővesszőket sziveskedett küldeni, miket időnyerésből, a t. küldeményező családja kertjében jelentő maga jó móddal elültetett, a honnan meggyökeresedve annak idejében a gazd. egyletnek átszolgáltatták. A választmány hazánk javát minden viszonyok közt melegen óhajtó s ezért szenvedő honfitársunk figyelmét s küldeményét köszönettel veszi és fogadja.

Nagy János, titoknok.

KÜLÖNFÉLÉK.

* Kormányzék elnök gr. Mikó Imre ő nmlga Brassóban — mint a „Kr. Z.” írja — f. hó 8-9-kén nagyseprű fogadtatásban részesült. Már Brassó vidék szélén egy a tisztviselőkar és város közönség tagjaiból alakult küldöttség várta; közeledtével lovasbänderumok, község-előjáróságok, lelkész testületek, tanuló-ifjúság, s városi polgárok zászlókkal, zöld ágakkal siettek elébe, s viharos éljenzéssel üdvözölték, mi közben a haragok ünnepélyesen zugtak, s zenekar játszott. A bänderumok zászlói nagybórára képiros és sárgafeketének valának, azonban a veres-fejt-zöld színtek is szembetűnően szaporodtak. A bevonuláskor minden protestans harangot meghuztak, a város ünnepélyesen volt díszítve s örömjaj tölté el az utcákat. Az elszállásolás után a szokásos testületi tisztelgések végződésével dísz ebéd lön a kormányzó ő nmlga tisztelére rendezve, hol magyar és német nyelven hazafias szellemű pohár-köszöntéseket tartottak. Este a várost kivilágították, a katonai zenekar játszott, s megindult egy fátylós menet, minő Brassóban még soha sem volt; minden nemzetiség, az összes lakosság részt vett benne. A menet előtt magyar, szász és oláh színti fátylók valának, s a Rákóczi-induló mellett a fátyla-rivók kört képeztek s a dalárda énekelt. A Szózat végeztével a korm. elnök ő nmlgához Wächter Frigyes be-szedett tartott, melyet valamint ő nmlga választást is színni nem akaró Lebechoch, éljen és szetreszke követte. Bengaliai tűz égett. Folytonos éljenzés között, mi közben egy zenekar szakadatlanul harsogtatá a Rákóczi, a fátylós-menet elvonult a kolostor-kapu elé, hol a fátylakat máglyába rakva dalok közt égették meg. A kormányzó három-színti zászlós bänderumok s nagyszámú kosik kíséretében utját 9-en tovább folytatá a székyföld felé. Mint a „Kr. Z.” értesül ő nmlga S.-Szt.-Györgyöt, Csikszerdát, Sz.-Údvarhelyt, Sz.-Keresztur és M.-Vásárhelyt ejti útjába.

— A Nagyvárad. Kolozsvár. brassói vasutársulat választmányi elnöke köriratot bocsát a társulat alapítóhoz, hogy miután maga a kormány is a Nagyváradtól Kolozsváron általa a nagy Küküllő terén s onnan Brassón keresztül az oláh szélekig tervelt vasutvonalat nemcsak kivihetőknek, de felelté kívánatosnak ismeri el, az előmunkálatok végbevitelét, illetőleg folytatása által szükséges költségek fedeztetése végett rész-

vényeik 5%-át folyó hó végeig fizessék be. Az érdekes tartalmú köriratot holnap számunk egész terjedelmében hozandja.

* N.-Enyeden a városi tisztújítás jun. 10-kén következő eredménnyel ment véghez: főhadnagy lett Sándor Elek; főjegyző: Virágháti Farkas; tanácsosok: Hank József, Zoltán János, Benedek János, Czeiler János, Lo-steiner Károly és Horváth István; tisztelbeli: Váró Farkas és Lukács Károly; tisztí ügyész: Veres Bálint; aljegyző: Török József; levéltárnok: Bőjte Zsigmond. — A 40 képviselő f. hó 10-kén esketett föl Sándor Elek főhadnagy az eskütelét megelőzőleg politikai hitvallását következőleg mondotta el: „Hiszek az 1848-ik törvényeknek e haza minden népét és nemzetét boldogító szellemében, annak üdvözítő szülöttjében, az alkotmányos szabadságban, mely fogantatott a hazaszeretet szent lelkesítésétől, született az önmegtagadás és feláldozás szíves erényétől, szenvedett a Bachrendszer Pontius Pilatusai alatt, megfeszítettett s eltemetettett a rémuralom mélyes poklába; de egy sötét évtized után halottaiból ismét dicsőségesen föltámadott és il a népek és nemzetek mennyi igazságának győzelmi trónjában, onnan lézen eljövendő itelni erkölcsi és politikai eleveneket és holtakat; — hiszek a hazafias szent lelkesítés csudatév hatalmában, minden e haza földét lakó népek és nemzeteknek kölcsönös bünboesánát, engesztelődés és nemzetiségi jogos igények méltánylásán alapuló közönséges szent egységében, és ezek által hiszem és vallom ősi alkotmányos életünk ujjauszulését, valódi megtestesülését, és az egységes magyarhaza hajdani dicső fénykorának örök életét. Amen.” Sajnos dolog, hogy mint t. levelezőnk értesít, a város régi municipális törvényei ellenére oly egyén is tisztviselővé választott, ki a város pénztárába feles üsszeggel adós. S e mellett még az a törvénytelenység is előfordult, hogy midőn a jelölő bizottmány a tanácsosi állomásra általa törvényes uton kijelölt 24 választandó egyént előterjesztette, akadtak a választók között, kik a jelöltek közé egy oly ki nem jelölött egyént oktrofáltak, kire 1848-ban kedvezőtlen határozat hozott, s mind a mellett az elnököl főispán elég tapintatlanul a kívánt egyénnek a választandó tanácsosi jelöltek sorába fölvételét határozatilag kimondá. Erre a jelölő bizottmány több tagja lemondott. Nem képzeliük honnan származhatott a törvénynek e lábbal tapodása. — A választó polgárság csak tudni fogja, hogy midőn a jelölő bizottmányt alkotmányos uton tetszés szerint maga választotta, a kijelölhetési jogot föltétlenül ennek kezébe helyezte át — s azt többé törvénytörés nélkül, míg munkájátát be nem fejezte, ki nem ragadhatja.

* A brassói iparkamra kormányzék elnök ő nmlgához ott léte alatt kért nyújtott, hogy a vasut Brassón át a fekete tengerhez a tiszai vasut-vonallal összekötve vezetessék, s a Dunai-fejedelemségekkel kereskedelmi szerződést eszközöljen. Továbbá kérte, hogy Brassó és M.-Vásárhely közt Köhalmon keresztül egy új összekötő út készí-tessék, Héviznél az Oltra egy hidat építsenek, s végre, hogy az ország nagyobb városaiban a kereskedelmi törvény-szégeket felállítsák.

* A „Kr. Z.” azon meggyőződésre jutott, hogy erdélyi országgyűlést a dolgok mai állásában létrehozni nem lehet, s hogy mind a szászok, mind a románoknak a pesti országgyűlésen kell ügyeket tisztába hozni. A magyarok bizalmat kívánnak s kezességeknek, hogy Erdély nemzetiségeinek illetékes igényeit kielégítik; erdélyi országgyűlésről semmit sem akarnak tudni, s ki erről beszél azt a haza ellenségének tekintik.

* Mint a „P. N.”-nak írják, Lipniken Karinthia határához közel az ozalioh hasonlított néptüntetés történt néhány odaérkezett károlyvári polgár ellen. — Lehet hogy 1848-ban Károlyvár központja volt a reactionári eszmék és működéseknak; de jelenleg a károlyvári polgárság csaknem legszabadabbul Horváthországban. Közelebről ujabban utasítá követelt, hogy a magyarországi egyesülés kérdésének mielőbbi tárgyalása s minden áron sikeres megoldására törekedjenek.

* Bakányi Lajos előfizetési felhívást bocsátott közre „Lajos pohara — Anakreoni danák 3 pohárban” czimű költői művére, mely még f. hó folytán megjelenik. Előfizetési ár 40 kr. A megrendelések szerzőhöz Debreczenbe intézendők.

— Bécs, jun. 11. Ötven jobboldali követ ma Rieger által egy indítványt szándékozik előterjesztetni a ház-nak elnapolása iránt addig, míg a magyar kérdés határozott alakot nem veendett föl.

— Beküldetett szerkesztőségünkhez „Tarka Lapok” az élet és történet könyvből, írta Papp Miklós, I. II. kötet. Kolozsvár, 1861. Demjén L. bizomány. A csinosan kiállított munka tartalmát a következő beszélyek képezik: I. kötetben: Ezer arany egy asszonyért. — Száz kancsuka egy esküért. — Hogy fogták hajdában az ellenséget? — Scot Walter öcsese. — Egy veszedelmes szép leány. — A rongyos zászló. — II. kötetben: A két fogoly. — Cseréljünk szállást. — A rácz király feje. — Az utolsó kardcsapás. — Kornis Gáspár és Teleki Mihály. — Ára a két kötetnek 1 forint 50 kr.

* Emich Gusztáv nagy képes naptára 1862-re is megjelenő fölkeri a nyilvános tanintézeteket és uradalmi tisztsegeket, hogy a múlt évi naptárban megjelent névsorozatuk, vagy lakásukban netalan történt változásokat legfeljebb folyó hó 20-kaig beküldeni sziveskedjenek. Ugyancsak erre kéri a tisztí karokat illetőleg a megyéket és városokat, ha azokba jan. febr. óta változások jöttek volna.

POLITIKAI HIREK.

— Cavour halála, főként az Olaszország egység és függetlenségét kívánó Angliában mely megilletődést okozott. Még a dicsőtől iránt életében oly sokszor ellenzékes „Her-ald” sem teheti, hogy ne ejtsen felelté egy forró könnyet. A londoni börze a gyászhir hallatára legott be lön zárva. A lordok házában Woodhouse jelenté halálát a ház megilletődése között, az alsóházban Palmerston és Russel emle-

gették magas tulajdonait, azon kintű férfiak közé sorozván őt, kiknek dicső neve a legtovább nemzedékekre átszállt.

— Brüsszelből írják a kölni lapnak, hogy Cavour-nak hirtelen halála nagy örömet okozott a reactio táborában. Már is beszélük, hogy II. Ferenc király visszakapja Nápolyt, Sziciliát pedig a parmai hercegnek fogja jutni. Sz.-Péter öröksége is biztosítottatni fogja a sz. atya részére, és a foederatio eszméjét ismét pengetik. Azt is mondják, hogy a francia császárné a f. hó 5-én tartott minisztertanácsban igen melegen szölt a sz. atya mellett és Cavour gróf halálának hírére e szavakban tört volna ki: „Valahára megszabadult Lajos ezen férfutól és ismét ura politikájának.” Párisban azt is beszélük, hogy Cowley lord Cavour gróf halála folytán megváltoztatá érzületét és azt mondta volna, hogy most már kivihetlen az olasz egység és így a bizonytalanságnak gyorsan véget kell vetni. (?) — E híreknek azonban kevés hitelt kell tulajdonítanunk, sőt ellenkezőleg levelező azt hiszi, hogy Franciaországban, ha csak európai forradalmat nem akar előidézni, Olaszország mellett kell nyilatkoznia, sokkal határozottabban mint valaha. Cavour gróf elég erős volt, neki elég hitelt s befolyása vala, az olaszokat türelemre szoktatta. Utódai, ha nem számíthatnak nyíltan az európai hatalmak támogatására, nem állhatnak ellent a forradalomnak. Azt hiszi tehát levelező, hogy a francziák császára nem oly könnyen engedí magát a reactio által elragadtatni, mert a császárság romlását idézni elő; a fordulatot, Olaszország érdekében, Franciaország is inkább akarja, mint általánosán hiszik. Thouvenel és Vinerati már Fontainebleauban a császárné tanácskoznak, ki Ricassolinak miniszter elnöké nevezetetésével nagyon meg van elégedve.

— A Magyarországon jelenleg napi rendben levő adó-sarcolások — mint külföldi lapokban olvassuk — éppen nem képesek a magyarok szívét Ausztria felé hajtani. Az „Independ.” a magyarokkal egy véleményt osztva ugy véli, hogy a pénzügyminiszter intézkedése eddigelé semmi vagy igen csekély eredményre vezetett. „Valahányszor az osztrák kormány összeütközésbe jött Magyarországgal, — mond a nevezett lap — a bécsi lapok mindjárt azzal kezdették, hogy az ellenzék egy pártoskodó, retrograd kisebbség részéről történik. Az események az ellenkezőt tanúsíták, s hogy a jelen körülmények között is ugy áll a dolog, ezt abból következtethetjük, mert a magyar kanczellária az alkal-mázott pénzügyi intézkedésekbe való nem avatkozása által azokat roszalni látszik, s a felelősséget azon miniszterekre hárítja, kik a centralista elemet képezik a bécsi osztrák kabinetben.”

A „Patrie”, június 7-dikén, a midőn már a szavazás eredménye Párisban tudva volt, a következő czikket hozta: „A pesti országgyűlés határozata Deák Ferencz főlirási javaslatát illetőleg, oly fontossággal bír, hogy különösen meg kell azt említenünk. Ugyáltszik, továbbá, hogy e szavazás a két államra nézve szerencsés következményeket vonhat maga után, hogy ha az ügyek élén álló hazafiak Bécsben ugy, mint Magyarországon, a helyzet előnyeiből hasznot tudnak meríteni.

„Egészen világos, hogy a midőn az országgyűlés nyilatkozata formájánál oly fölírást választott, mely magában foglalja a Habsburg ház királyi jogainak elismerését, Magyarország nem mondott le sem jogáról, sem bármely követeléséről. Csak a felség törvényes jogait ismeri el; s csak éppen ez az is, a mit a béke legbölcsebb barátai a magyaroktól várhattak. De, a midőn az országgyűlés engesztelékeny szellemének ezen legelsőbb bizonyítékát adá, másrésztől tisztán fön tudá tartani azon alapelveket, miken a nemzet jogai nyugszanak! Az országgyűlés békét ajánl a jó egyetértés fejében, lemond bizonyos tanokról, de engedékenységet nem terjeszt annyira, hogy lemondana függetlenségéről, vagy is azon alapelvről, mely a nemzet multját és jövőjének biztosítékát képezi.

„A mennyire ítéletet hozhatunk a választásról eddig ismert részeiből, a pesti országgyűlés ezen okiratnak a magyar koronához való jogát ismerte el, nem tekintve arra, hogy elődének lemondása nem történt szabályszerűleg; de ezen elismerésnél többet sem tett. „Reméljük, hogy e szavazás eredményét Bécsben is hasonló szempontból itélendik meg, s nem fognak késni tekintetbevenni azon helyzetet, melyben e pillanatban Ausztria és Magyarország jutottak.

„Véleményünk szerint Ausztria szerepe egyszerű, s a nélkül, hogy a dolog idejűtása okainak fejtegetésébe elegendnénk, elég ha ujjal mutatunk e kérdés lényegére, hogy aztán az osztrák politika czáfóhatlan öszinteségben nyilatkozhassék: mert Magyarország jól fölfogott érdekei csak ugy forognak itt szóban, mint Ausztriáé. Tudniillik: senki sincs a ki tagadhatná, mily krisisben nem Ausztria, s e krisis nemcsak pénzügyi, de tán még inkább politikai természetű! azért e hatalom eljárási módjának igen igen bölcsnek és mérsékletesnek kell lenni. Azért a mit Ausztria ily értelemben két év óta tett, s azon igérete, hogy régi kormányzati rendszerét megváltoztatja, hogy többet ne mondjunk, legalább is semmi hasznot sem hozna számára, ha most ismét késedelmeskednék, ezér és ezér bajai között, a korszellem kívánatait teljesíteni. „A bécsi államférfiak vegyék tekintetbe, mely csekély volt a többség, mely e felirás formájának választására szavazott, s akkor láthatják az állapotokat egész valóságukban, s megismerhetik abból a veszedelmeket, mik következzenek, ha szigorú politikához folyamodnának.

„Eddigelé sokat beszéltek bizonyos kiegyenlítési tervekről, miket a két ország jeles államférfiai gigondoltak, és előmozdítani igyekeznek. Mondják, hogy b. Vay kanczellár is a kérdések ily megoldási módját ajánlja, mi a két ellenkező véleményi összeegyeztetés. Természetes, hogy mi ezen tervekről bővebben nem nyilatkozhatunk, csak azt állítjuk: hogy ha Magyarország teljesíté tisztét, vagyis ki-nyilatkoztatta kibékülési kívánságát azzal, hogy az uralkodóház jogait elismerte, most már a bécsi kormányban van a sor, hogy el ne kövessen valami igazságtalanságot, mit előbb-többb ugys meg fogna banni, hanem ismerje el Magyarországon szabadságát és jogait.”

Ujabb. Cavour gróf oly házhoz hagyott, a melynek betöltésével utódai nem nagyon sietnek. Egy turini távirat 10-ről jelenti: „A miniszterium még nincs megalakulva. Hírszerint Ricasoli lenne miniszter-elnök s külügyi s Menabera tengerészeti miniszter, Fanti, Cassini s Natoli, kik hírszerint beadvák lemondásukat, della Rovere, Lissoni s Sella által fogának felváltatni.” — Cavour végnapjairól néhány érdekes részletet veszünk. Midőn első visszahagyatását betegségébe érte, már meg volt közel haláláról győződve. Egyetlen gondolata művének megkoronázása volt. Valahányszor ereje engedte, irt, s midőn már ki volt merülve, gr. Nigrának mondá tollába eszméit az olasz politika jövőjéről. Ezen irat, melyet politikai hagyatékának nevezhetni. Victor Emanuel királynak van ajánlva. Napoleon császárhoz is irt egy levelet. Mindkét okmányban a francia szövetség fenntartása mellett nyilatkozott. Midőn a halálos ágyához meghívott pap, ki személyes barátja volt, a szobába s ágyához lépett, megragadá a gróf kezét s mondá: „Ah a válság órája elérkezett! — „Azután megölelé a papot; ebből állt gyónása, mire megáldozott s fölvevé az utolsó szentséget; de csakhamar azután elveszté eszméletét s szavai érthetlenné lettek; a 11 órakor belépő királyt és Carignan herget már nem ismeré meg. — Minghetti folyvást ágya mellett ült mint mondják, s a haldokló Cavour utolsó még érthető szavai ezek valának: „minden mentve van!” — Vajha e proféczia minden jó ügyért küzdő nemzetre vonatkozott legyen! A halás király még holttestében is kitűnően akarván megfizetni a haza legnagyobb fiát, megrendelék, hogy holtteste a Superga basilicában helyeztessék el, mely tisztelet ekkor csak a fejedelmek és kir. hgeknek volt fenntartva.

Bizonyosnak látszik, hogy jövőbe is Cavour gr. politikáját folytatják. Ujabb tudósítások azt is határozottan állítják, hogy az olasz-francia viszony sem fog semmiben változni. Párisból már megnyugtató közlések mentek Turinba s a császár személyesen mondta volna gr. Vimercatinak, kívül Fontainebleauban találkozott, hogy Olaszország elismerése Cavour gr. halála által nem fog haladékos szenvedni.

— Antivári, jun. 5. Omer basának egy törzstiszte, különös megbízatásokkal a montenegrói fejedelemtől, Cetinijébe érkezett.

— Mint június 11-ről írják Turinból: az olasz miniszterium Ricasoli elnöksége alatt meg van alakulva.

— Páris, jun. 9. 20-án konferencia ül össze Konstantinápolyban a Dunafejedelemségek ügyében. Oroszország azon működik, hogy a trón üresedése esetében külföldi fejedelmet tegyenek a kormány élére. — A Syriai értekezlet a Libanon szervezését bevégezte. A keresztény főnökök kívül, a ki 3 évig probaidőre lesz választva, a drúzok és maroniták külön alkormányzót nyerne. — A török szultán gyomorrákban szenved.

— A francia császár jövő júliusban a vichy-i fürdőn lesz, hol a római kérdés is jelen leend alkudozások végett. — A pápa betegsége magán levelek szerint komolyabb mint eddigi sürgönyök hiszik. — Napoleon hg megkezdett nagy világutjáról vissza van parancsolva f. hó 15-re. Olaszország mieelőbbi elismertetése Franciaország részéről, mint mondják, tudtul van adva Ausztria s Spanyolország követeknek, s az e feletti levertséget már ké-

pőkön lehetett észrevenni, midőn a császári lakból kijöttek, míg az olasz követ arca sugárzott az örömtől.

— A Galliciából érkező tudósítások szomorú képét nyújtják az ottani állapotoknak. A parasztok közt uralkodó izgatottság folyvást fokozódik. Sokat tenne az ország lecsillapítására, ha az ottani rendőrhatalóságok kissé szelídebben lépnének fel és nem tartanának minden lépten-nyomon forradalmi törekvésektől. A Levelel gyászünnepekről szóló jelentések eléggé tanúsítják, hogy a rendőrség még nem hagyott fel az alkotmányos elvvel össze nem férő vexatiókkal.

— Zágráb, jun. 12. Az országgyűlés a Körösmegyében katonai erőhatalommal eszközölt adóbehajtás miatt feliratot határozott intézni a császárhoz. — Hétfőn kezdődnek meg a viták a Magyarországgal unió kérdése felett.

— Bécs. B. Vay f. hó 10-én ő Felségéhez volt hiva s kihallgatáson volt, mely egy óránál tovább tartott. A döntés órája közelget s nem sokára meglátjuk: Vay vagy Schmerling fog-e feljűlkerekedni. Utóljára is a fejedelem lenne a kettős viadalnak bírja.

Pest. Az alsóház jun. 12-ki ülésében a felirati javaslat pontonkénti tárgyalása be lön fejezve. A felirat 42. 43. és 44. pontjai, melyekben az abdicatio kérdése tárgyalatik, szavazattöbbséggel elvették, s helyökbe Várad Gábornak azon módosítványa lön elfogadva, hogy az országgyűlés magát a teljes kiegészítés előtt annak tárgyalására nem érzi hivatva. E fordulat által — írja a „P. H.” — a baloldal ismét azon tért foglalta el, melyet óvakodott a „határozat” által nyitlan magának vallani.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(169)
Sz. 910. 1861

Hirdetvény.

Folyó 1861 év július 3-ik napján a szamosújvári országos fogda irodájában, az ezen intézethez az 1862-dik évre szükségesítő cipőkenő anyagok, u. m.

400 font sötétan disznó-zsír,

440 font sötétan marha-faggyú, és

16 font fenyő-korom szállítása végett írásos ajánlati tárgyalás fog tartatni.

E szállítást átvenni kívánók szabályszerűleg bélyegzett írásos ajánlataikat 35 o. ért. forint bántapénzzel ellátva, a fenn kitűzött napon déli 12 óráig nyújtsák be az alólírt igazgatóságokhoz. Az ajánlatokban az ajánlott mennyiség tisztán számokkal és betűkkel teendő ki. A szállítást illető feltételek az igazgatóság irodájában a szokott hivatalos órák alatt naponta megtekinthetők.

Az országos fegyintézet igazgatóságától.

Szamosújvárt, június 3-án, 1861.

(1—3)

Hirdetmény.

Folyó 1861-ik év. július 2-ik napján, déli 12 órakor a sz.-ujvári országos fogda igazgatóságának irodájában az ezen intézethez az őrség ruházatjára szükségesítő u. m.

310 2/3 rőf világosszürke 1 3/4 rőf széles posztó.

16 13/16 rőf buzavirág színű 1 1/2 rőf széles gallér és szegőnek való posztó.

250 rőf szótétzöld 1 1/2 rőf széles posztó.

125 rőf 3/4 rőf széles Calicot.

229 rőf szerezcsen szürke 1 3/4 rőf széles posztó.

644 rőf 1 rőf széles bérlésnek való vászon.

539 2/3 rőf 1 rőf széles lábravalónak való vászon.

253 2/3 rőf 1 rőf széles foszlánynak való sávoly.

280 1/2 tuczet nagy sárgarézt gomb.

56 1/2 „ kicsiny „ „

83 „ fekete csont „ „

41 1/2 „ „ szaru „ réz füllel.

130 „ 5 lyuku fehérs csont gomb.

83 darab zöld posztósapka fénymázos szemernyővel, szükséges zsinor és rózsával és viaszos vászon borítékkal.

146 darab fehér selyem kitüntetési csillag.

1 „ ezüsttel szőtt kardbojt az őrparancsnok számára.

25 „ selyem kardbojt.

1 „ 1 rőf hosszú fehér selyem poszmánt a négy első rangu főfelügyelő számára — szállítása végett írásos ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Ezen szállítást kívenni kívánók a fenn kitűzött napig és óráig a szállítandó anyagokból melékelt mintával és az egész szállítást esendő őszvegnék bántapénzzel készpénzben leletti 10 százalékjával ellátott szabályszerűleg bélyegzett írásos ajánlataikat nyújtsák be az alólírt országos fogda igazgatóságokhoz.

Az ajánlatok tisztán — az ajánlónak vezetéke és kereszti nevével és lakhelyével alá irandók. és az ajánlat minden tárgyra nézve számmal és betűkkel kiirandó.

A szállítási feltételek az országos fogda igazgatóságánál a szokott hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az országos fegyintézet igazgatósága.

Szamos-Ujvárt, majus 29-én, 1861.

(3—3)

NEM HIVATALOS.

(170)

Hirdetmény.

A néhai b. Bornemisza Sándorról elmaradt ménesből 3 magló, 23 anyakancza csikóival, 6 darab csikó három éves, 8 darab csikó két éves, 14 darab csikó egy éves, folyó évi június 28- és 29-dik napjain reggeli 9 órától kezdve, helyt Abafján köz árverés útján el fognak adatni.

(153)

Eladó ház.

A két-víz közti ugynevezett **Eperjesi-kert**, jelenleg olajgyáros Kiss Mór és Sándor tulajdona, mely következőkből áll: 9 szoba, 3 konyha, 2 kamara, 6 lóra istálló, egy pince, 20 ezer vékara gabonás, 2 kút, nagy kikövezett udvar és mintegy 3500 ölnyi kertből, minden a legjobb állapotban, szabad kézből nagyon kedvező feltételek alatt eladó.

Értekezhetni a hely színén a tulajdonosokkal.

(4—6)

ERKEL FERENCZ

nemzeti színházi első karigazgató

legújabb operája

B Á N K B Á N

a legrövidebb idő alatt zongora kivonatban 2 kézre a szerző saját alkalmazása szerint meg fog jelenni.

Előfizetési ára **csak 4 forint.**

Előfizetést elfogad **STEIN JÁNOS** Kolozsvárt.

Ugyanott kapható:

Koronás szőlőművelés.

Irta **BÁTHI GÁBOR**, fintaházi földbirtokos.

11 kömetszeti ábrával.

Az erdélyi gazdasági egyet költségen. Ára 30 kr.

Garibáldi csárdás, zongorára szerzé Kántor János, ára 60 kr.

Széchenyi induló, zongorára szerzé Farkas Miska, ára 54 kr.

Magyar hadvezérek

ARCZKEPCSARNOKA

14 arczkép 1 lapon u. m. Klapka, Damjanits, Bem, Vetter, Nagy Sándor, Aulich, Mészáros, Dembinszky, Guyon, Kiss Ernő, Dessewffy, Leiningen, Török, Perczel Mór. Ára 2 ujforint.

KOSSUTH LAJOS parlamenti élete. Közik Karádfy és Ráthkay. Ára 2 frt.

(Szilágyi Sándor.) **A magyar forradalom története** 1848- és 1849-ben. Ára 2 frt 50 kr.

(Szilágyi Sándor.) **A magyar forradalom férfiai** 1848- és 1849-ben. Ára 2 forint.

(Szilágyi Sándor.) **A magyar forradalom napjai** 1849 július 1-sője után. Ára 60 kr.

Az országbirói értekezlet javaslatai a törvénykezés tárgyában 80 kr.

Szervezeti javaslat, az erdélyi ev. ref. főtanodák rendezésére. Bizottsági megállapítás nyomán dolgozta: Gáspár János, n.-enyedi neveléstanár és iskolamesteri képezde-igazgató. ára 60kr.

Szeged táblázat

a kamatok gyors kiszámítására az új osztrák pénzérték szerint.

Összeállítá **Szábel Alajos** pénzügy-igazgatósági segéd. Ára 1 forint.

Ugyanez német nyelven. 1 forint.

Deák Ferencz arczképe ára 1 frt.

Gr. Battyáni Lajos arczképe 1 frt.

Garibáldi életnagyságu arczképe 2 frt.

Gr. Teleki László arczképe 1 frt.

Palóczy László arczképe 1 frt.

(Gáspár Lajos.) **Nézetek az izraeliták felszabadításáról.** 30 kr.

Józsika Miklós legújabb regénye

MÁSODIK RÁKÓCZI FERENCZ.

6 kötet. Ára 6 frt.